

DEPARTEMENT
CULTUUR, JEUGD
SPORT & MEDIA

OPROEP TOT KANDIDAATSTELLING

Kenniscentrum Cultuuronderzoek 2023-
2027
/ DATUM

INHOUD

1	Inleiding.....	4
2	Context.....	5
2.1	Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek.	5
2.2	beleidsnota cultuur (2019 – 2024) en BBT 2022.	5
2.3	Het Departement Cultuur, Jeugd en Media als coördinerend Kenniscentrum.	6
2.4	Van Steunpunt Re-Creatief Vlaanderen naar Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie.	8
2.5	Evaluatie Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie en oprichting Kenniscentrum cultuuronderzoek.	9
3	Omschrijving van het Kenniscentrum Cultuuronderzoek.....	11
3.1	Beleidsrelevant CULTUURONDERZOEK	11
3.2	Wetenschappelijk perspectief	11
3.3	Doelstellingen van het Kenniscentrum	11
3.4	Algemene organisatie.	12
3.4.1	Promotorschap van het Kenniscentrum.	13
3.4.2	Het dagelijks bestuur	13
3.4.3	Coördinatie van het Kenniscentrum	13
3.4.4	Stuurgroep.	14
3.4.5	Onderzoekspatform Cultuur.	15
3.5	Concretisering opdracht.	15
	UITDIEPING PARTICIPATIESURVEY 2020 -2022 EN VOORBEREIDING NIEUWE ONLINE PARTICIPATIESURVEY DIE IN 2028 OF 2029 WORDT AFGENOMEN.	15
	CULTUURACTIVITEITEN EN HUN BEREIK.	16
	DE WAARDE VAN CULTUUR, MET FOCUS OP DE ECONOMISCHE, SOCIALE EN INTRINSIEKE WAARDE VAN CULTUUR.	17
	ACTIEVE DEELNAME AAN HET ONDERZOEKSPATFORM CULTUUR.	19
3.6	Indicatief budget	19
3.7	Interactie tussen het Kenniscentrum en de Vlaamse overheid	20
3.8	Interactie tussen het Kenniscentrum en betrokken instellingen in het kader van de opdrachten met betrekking tot de participatiesurvey	20
3.9	Interactie tussen het Kenniscentrum en belanghebbenden	20
3.10	Samenstelling van het Kenniscentrum	21
3.11	Beheer van het Kenniscentrum	22
3.12	Middelen van het Kenniscentrum	22
4	Algemene en administratieve bepalingen.....	24
4.1	Selectieprocedure	24
4.1.1	Indiening en ontvankelijkheid	24
4.1.2	Beoordeling van de kandidatuur en selectiecriteria	24
4.1.3	Afsluiten van de beheersovereenkomst	25
4.2	Bijkomende inlichtingen	25
5	Modaliteiten voor de kandidaatstelling.....	26
5.1	Samenstelling van het aanvraagdossier	26
5.1.1	Deel 1: Standaard aanvraagformulier	26
5.1.2	Deel 2: Samenstelling van het Kenniscentrum en de samenwerking binnen het consortium	26
5.1.3	Deel 3: Meerjarenprogramma en begroting	26
5.1.4	Deel 4: Overzicht van ervaring, expertise en wetenschappelijke inbreng	30
5.1.5	Deel 5: Organisatieplan	30
5.1.6	Deel 6: Overzicht van de logistieke en materiële inbreng	31
5.2	taalgebruik in de kandidaatstelling	31
5.3	Indiening van de kandidaatstelling	31
5.3.1	Aantal exemplaren en vorm	31

5.3.2	Wijze van verzending of indiening	31
6	Formulier voor het opstellen van de kandidaatstelling tot erkenning als Kenniscentrum Cultuuronderzoek.....	32
BIJLAGEN	35	

1 INLEIDING

Op **datum** hechtte de Vlaamse Regering op voorstel van minister Jan Jambon zijn goedkeuring aan de krachtlijnen voor een nieuwe oproep tot het indienen van voorstellen tot financiering van een “Wetenschappelijk Kenniscentrum Cultuuronderzoek”.

Er wordt voorzien in een structurele financiering van 299.500€ voor een periode van 5 jaar (04/2023-12/2027) voor een Kenniscentrum met als focus het ontwikkelen, voeren, adviseren, verzamelen en ontsluiten van beleidsrelevant cultuuronderzoek. Omdat het Kenniscentrum in het tweede kwartaal van 2023 van start gaat, is het indicatief jaarbudget voor 2023 € 224.625 (pro-rata van 3/4de).

De opdracht van het Kenniscentrum bestaat uit:

- de verdere valorisatie van de lopende Participatiesurvey en de voorbereiding van een nieuwe en meer kostenefficiënte online Participatiesurvey voor 2028 of 2029.
- de ontwikkeling van een onderzoekslijn over cultuuractiviteiten (tentoonstellingen, voorstellingen, cultuureducatie, vormingen, culturele uitwisselingen, leesactiviteiten ...) en hun bereik (publiek, leden, doelgroepen...).
- de ontwikkeling van een onderzoekslijn over de Waarde van Cultuur, met focus op de economische, sociale en intrinsieke waarde van cultuur.
- de actieve deelname aan het onderzoeksplatform cultuur, met onder meer de opvolging en begeleiding van de uitvoering van de agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek en het breed bekend en beschikbaar maken van beleidsrelevante onderzoeken en data over cultuur;
- beleidsadvisering vanuit opgebouwde expertise.

Dit document geldt als oproep. Het bevat tevens de verplicht te gebruiken aanvraagformulieren.

2 CONTEXT.

2.1 PROGRAMMA STEUNPUNTEN VOOR BELEIDSRELEVANT ONDERZOEK.

De voorbije decennia tekent er zich in de Vlaamse beleidsvorming een evolutie af naar een meer kennisgedreven beleid, met onder meer het meer systematisch gebruik van informatie uit wetenschappelijk onderbouwd onderzoek. Het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek dat in 2001 door de Vlaamse overheid werd opgestart, sloot bij deze ontwikkeling aan. Het programma wou concrete wetenschappelijke ondersteuning kunnen bieden aan het beleid ten aanzien van bepaalde prioritaire beleidsthema's. Een belangrijk verschil met het eerdere Programma Beleidsgericht Onderzoek (1997-1999) was dat het Steunpuntenprogramma op structurele basis wou werken in plaats van projectmatig. Nochtans wou de Vlaamse Regering met het Steunpuntenprogramma ook snel en proactief kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen.

Door de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek te erkennen en structureel te financieren, streefde de Vlaamse Regering er eveneens naar meer stabiliteit in het onderzoek te brengen, dit binnen het duidelijk vastgelegd contractueel kader van de beheersovereenkomst. De betrachting van het programma was ook een aantal hoogstaande Vlaamse onderzoeksgroepen kritische kennis-massa rond beleidsrelevant onderzoek te laten opbouwen en jonge onderzoekers instaat te stellen een doctoraatsproefschrift voor te bereiden. De steunpunten moesten tenslotte ook zorgen voor een betere wetenschappelijke onderbouwing van het beleid, voor het bevorderen van multidisciplinariteit binnen het beleidsrelevant onderzoek en voor het toegankelijk maken de beschikbare kennis.

Op basis van een lijst van prioritaire thema's die de Vlaamse Regering telkens vastlegde, werden sinds 2001 drie generaties van steunpunten beleidsrelevant onderzoek erkend en gefinancierd. Ze werden tot 2016 centraal ondersteund en mede gefinancierd vanuit het Departement EWI. Als de Vlaamse Regering op 3 juli 2015 de conceptnota beleidsrelevant onderzoek goedkeurde, kwam er een einde aan het centraal door EWI ondersteunde Steunpuntenprogramma Beleidsrelevant Onderzoek. Dit betekende niet het einde van steunpunten beleidsrelevant onderzoek, aangezien de Vlaamse Regering wilde blijven investeren in beleid dat gestoeld is op wetenschappelijke inzichten. Het regelgevend kader voor steunpunten beleidsrelevant onderzoek bleef ook bestaan,¹ maar de beleidsdomeinen werden geresponsabiliseerd om zelf initiatieven ter zake op te zetten. Het afstappen van het "keurslijf" van het steunpuntenprogramma had tot doel om eigen initiatieven beter af te stemmen op de eigen kennisnoden, aangezien de beleidsdomeinen nu de mogelijkheid kregen om zelf de werkwijze, de duur, de vorm en de inhoud te bepalen, evenals de wijze van evalueren. Verder hield de responsabilisering ook in dat eventuele oproepen, inclusief selectie- en erkenningsprocedures voortaan door de bevoegde ministers en entiteiten zelf moesten worden georganiseerd.

2.2 BELEIDSNOTA CULTUUR (2019 – 2024) EN BBT 2022.

Specifiek voor de voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering van het Vlaamse cultuurbeleid heeft ook wetenschappelijk onderzoek in de afgelopen jaren steeds meer aan belang gewonnen. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de beleidsnota cultuur (2019 -2024) die een belangrijke rol toekent aan het

¹ Deze regelgeving omvat [het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid](#) (ook W&I decreet genoemd), [het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 betreffende de steunpunten beleidsrelevant onderzoek](#) (ook steunpuntenbesluit genoemd) en de conceptnota van 3 juli 2015 aan de Vlaamse Regering betreffende beleidsrelevant onderzoek (zie bijlage). Deze laatste nota wijzigde het concept voor beleidsrelevant onderzoek door onder meer af te stappen van een (centraal) steunpuntenprogramma en de beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid te responsabiliseren om zelf initiatieven te nemen op het vlak van beleidsrelevant onderzoek ter ondersteuning van het eigen beleid.

uitvoeren van sectoranalyses en beleidsrelevant onderzoek voor het realiseren van een ambitieus en onderbouwd cultuurbeleid. De beleidsnota verwijst in dit verband naar de coördinerende rol van het departement op het vlak van het onderzoek dat door de culturele bovenbouw wordt uitgevoerd. Verder verwijst de beleidsnota ook naar het afsprakenkader onderzoek als kader waarbinnen de onderzoeksopdrachten van het departement en de sectorale steunpunten FARO, Kunstenpunt, Socius, Circuscentrum en OP/Til op elkaar worden afgestemd. Vertrekpunt voor deze afstemming is een samenwerking die gebaseerd is op bestaande sterktes en goede praktijken, maar die eveneens hiaten opvult en die onduidelijke taakverdelingen of overlap vermijdt. Een jaarlijks op te maken onderzoekskalender moet, nog steeds volgens de beleidsnota, een overzicht bieden van alle beleidsrelevante cultuuronderzoeken die de partijen het komende werkjaar van plan zijn uit te (laten) voeren. Het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie komt in de beleidsnota aan bod als vehikel dat optimaal moet worden benut om beleidsrelevante kennisopbouw en -deling mee waar te maken en dat uitvoering geeft aan een nieuwe versie van de participatiesurvey.

In de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) voor cultuur bij de begrotingsopmaak 2022 vertaalt bovenstaande zich in de investeringen die de minister wil blijven doen in onderzoek en kennisdeling over de cultuursector via de uitvoering van het afsprakenkader onderzoek en het Onderzoekplatform Cultuur. De minister wil in dit verband het Onderzoekplatform Cultuur ontplooiën als een forum voor de uitwisseling, afstemming en samenwerking tussen sector, beleid en wetenschap over afgerond, lopend en toekomstig beleidsrelevant onderzoek naar, over of in de cultuursector. Naast data, kencijfers, landschaps- en veldtekeningen is er volgens de BBT ook nood aan gericht onderzoek naar bepaalde actuele beleidsvraagstukken of nieuwe ontwikkelingen, aan kwalitatief en verdiepend onderzoek, aan praktijkkennis in de vorm van praktijkonderzoek en empirische gevalsstudies en aan actie-onderzoek. De minister stelt tenslotte in de BBT een agenda voor beleidsrelevant cultuuronderzoek in het vooruitzicht: een langetermijnvisie die onderzoeksnoden aanduidt en die mee richting geeft aan het beleidsrelevant onderzoek van het Departement CJM en de sectorale steunpunten. Deze agenda wordt vertaald in een jaarlijkse onderzoekskalender die het Departement CJM en de sectorale steunpunten plannen (te laten) uitvoeren.²

2.3 HET DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD EN MEDIA ALS COÖRDINEREND KENNISCENTRUM.

Ook het Departement Cultuur, Jeugd en Media maakte een aantal belangrijke veranderingen door op het vlak van haar relatie tot onderzoek. Zo is het deel van de missie van het departement geworden om een centrum van kennis en expertise te zijn dat mensen, tendensen en ideeën uit de samenleving samenbrengt, denksporen ontwikkelt en deze ideeën en denksporen helpt om te zetten in beslissingen met een culturele impact. Dit vertaalt zich onder meer in de doelstelling om het eerste aanspreekpunt te zijn voor kennis en expertise op het vlak van cultuur-, jeugd- en mediabeleid. Het Departement wil dit bereiken door op een gesystematiseerde wijze kennis te genereren via wetenschappelijk onderzoek, studie en veldwerk.

Het belang dat het Departement CJM aan onderzoek hecht ter onderbouwing van het beleid komt nog uitdrukkelijker aan bod in haar laatste regeerbijdrage (05/2019). Meer bepaald in speerpunt 7 wordt een kennisgedreven beleid in het vooruitzicht gesteld dat inzet op vier pijlers:

- een ruime, kwaliteitsvolle kennisbasis over en met de sectoren opbouwen aan de hand van kwaliteitsvolle data, cijferboeken, veldtekeningen en verschillende vormen van onderzoek;
- een samenwerkingsgerichte kennisopbouw realiseren die krachten bundelt en vormgeeft aan sterke partnerschappen, met het departement als regisseur, kwaliteitsbewaker, facilitator en aanjager.

² Afsprakenkader onderzoek, onderzoekskalender, Onderzoekplatform Cultuuren agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek worden verder in de tekst verduidelijkt.

- kennis ten dienste van een onderbouwd beleid dat reële impact efficiënt realiseert, met bijzondere aandacht voor beleidsevaluatie.
- actieve en transparante kenniscommunicatie aan de hand van een kenniscommunicatiekalender, studiedagen, netwerkmomenten en onderzoeksplatformen om kennis over te dragen, banden te smeden, het maatschappelijk draagvlak voor de sectoren te vergroten en de professionalisering van de sectoren te ondersteunen.

In samenhang met wat boven staat en op een meer operationeel niveau riep het Departement in 2018 een onderzoekscoördinatie in het leven met als opdracht om interne en externe samenwerkingsverbanden uit te bouwen en actief verbindingen te leggen tussen onderzoek en (beleids)praktijk. De onderzoekscoördinatie evolueerde ondertussen naar een geheel van meer structurele vormen van samenwerking tussen het beleid, bepaalde sectorspelers en de academische wereld dat ertoe moet bijdragen dat het beleid sterker vanuit beter en beter ontsloten onderzoek wordt gevoed en onderbouwd. De jaarlijkse samenstelling van een onderzoeksagenda met een overzicht van en afspraken over de onderzoeken die het Departement voor een komend jaar uit wil laten voeren en de opmaak van een draaiboek voor kortlopend onderzoek, moeten er bijvoorbeeld voor zorgen dat de onderzoeken van het Departement op een meer planmatige en professionele manier worden voorbereid en opgevolgd.

Eén van de onderzoeksnetwerken waarbinnen het departement op een meer continue en structurele basis samenwerkt met sectorale partners is het Onderzoeksplatform Cultuur. Het onderzoeksplatform is een initiatief dat in 2011 als Onderzoeksplatform Kunsten door de sector zelf werd opgestart en dat in 2019 door het Departement CJM nieuw leven werd ingeblazen. Naast het Departement en het huidige Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie zijn de belangrijkste trekkende partners voor het onderzoeksplatform de sectorale steunpunten Kunstenpunt, FARO, Socius, Circuscentrum, OP/TIL en VI.BE. Deze genoemde steunpunten zijn sectorspelers die een decretaal vastgelegde onderzoeksrol toegewezen kregen: ze dienen een bijdrage te leveren aan een continue ontwikkeling van het veld op basis van evaluatie, onderzoek en kennisontwikkeling. Een belangrijk potentieel groeipad voor het onderzoeksplatform is dat het kan evolueren naar een breder samenwerkingsverband en een inhoudelijk forum met een adviserende en coördinerende rol ten aanzien van het beleidsrelevant cultuuronderzoek dat de steunpunten, andere actoren uit de sector en het departement wensen uit te (laten) voeren.

Voor de samenwerking tussen de steunpunten, het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie en het Departement CJM naar aanleiding van het onderzoeksplatform werd een meersporenaanpak vooropgesteld. Zo is het de bedoeling dat de betrokkenen via het platform op de hoogte blijven van elkaars onderzoekwerk en dat het platform een broedplek kan zijn voor (nieuwe) onderzoeksideeën. Verder willen de partners via het platform onderzoeksthema's en -prioriteiten van het beleid en de sector kenbaar maken aan de onderzoekswereld. De werking van het onderzoeksplatform moet ook leiden naar meer en betere samenwerking voor bepaalde onderzoeken en naar de opmaak van een onderzoeksagenda cultuur. Onder dit laatste wordt verstaan: een richtinggevende, doch open lange termijnvisie op beleidsrelevant cultuuronderzoek die grote onderzoeksthema's en -lijnen aanduidt evenals de belangrijkste beleidsmatige onderzoeksnoden en – hiaten. De agenda wordt uitgewerkt vanuit vijf generieke onderzoeksthema's: 1. Een kwalitatief, divers en toegankelijk cultuurlandschap, 2. Culturele (belevings)ruimtes, 3. (Samen)Werken in cultuur, 4. Digitale cultuur en 5. De toekomst van Heden en verleden. Omdat het platform mensen uit verschillende sectoren met een professionele en inhoudelijke interesse in beleidsrelevant cultuuronderzoek wil samenbrengen, is het tenslotte ook de betrachting om vanuit het Onderzoeksplatform Cultuur publieke evenementen over cultuuronderzoek op te zetten.

De samenstelling van een agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek werd ook opgenomen in het decretaal vastgelegde en door de minister goedgekeurde afsprakenkader onderzoek. In concreto

bestaat het afsprakenkader onderzoek uit een algemene overeenkomst en vijf specifieke overeenkomsten tussen het Departement CJM en de steunpunten FARO, Kunstenpunt, Socius, Circuscentrum en OP/TIL. In de overeenkomsten worden afspraken gemaakt over de samenwerking voor beleidsrelevant cultuuronderzoek. Het algemeen deel heeft als doel om de beleidsrelevante onderzoeksinspanningen van de steunpunten en het Departement CJM op elkaar af te stemmen en om het opbouwen van cross-sectorale inzichten mogelijk te maken. Verder wil het algemene deel ook de relevantie, bruikbaarheid en kwaliteit verhogen van de beleidsrelevante cultuuronderzoeken die de steunpunten en het departement (laten) uitvoeren. Tenslotte willen het Departement CJM en de steunpunten met de gemaakte algemene afspraken bereiken dat de beschikbare middelen voor onderzoek efficiënter worden ingezet en dat beleidsrelevant cultuuronderzoek beter wordt ontsloten. Naast de opmaak van een agenda beleidsrelevant onderzoek werd binnen dit algemeen deel onder andere ook de afspraak gemaakt dat er jaarlijks een gezamenlijke onderzoekskalender wordt opgemaakt: een overzicht van alle beleidsrelevante cultuuronderzoeken die het Departement CJM en de steunpunten het komende werkjaar van plan zijn uit te (laten) voeren.

De vijf specifieke overeenkomsten van het afsprakenkader onderzoek bevatten samenwerkingsafspraken over beleidsrelevant cultuuronderzoek tussen het Departement CJM en elk steunpunt afzonderlijk. Ze regelen de samenwerking tussen het Departement CJM en het betrokken steunpunt voor enerzijds het verzamelen, beheren, verwerken en ontsluiten van beleidsrelevante data en kencijfers. Anderzijds werden voor de specifieke overeenkomsten met Socius, OP/TIL en Circuscentrum ook afspraken gemaakt over de opmaak van een landschapstekening sociaal-cultureel volwassenenwerk, bovenlokale cultuur en circuskunsten. Voor kunsten waren reeds afspraken met Kunstenpunt vastgelegd over de opmaak van een landschapstekening. De opmaak van een landschapstekening kunsten is ook decretaal vastgelegd.

2.4 VAN STEUNPUNT RE-CREATIEF VLAANDEREN NAAR KENNISCENTRUM CULTUUR- EN MEDIAPARTICIPATIE.

Eveneens op een meer operationeel niveau investeert de Vlaamse overheid reeds lange tijd in een steunpunt dat wetenschappelijke kennis ontwikkelt over cultuurparticipatie in Vlaanderen en de maatschappelijke ontwikkelingen die dit beïnvloeden. Zo werd in 2001 het Steunpunt Re-creatief Vlaanderen opgericht als één van de eerste generatie steunpunten van het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. Na de oproep voor de tweede generatie steunpunten werd in 2007 een Steunpunt Cultuur, Jeugd en Sport erkend en in 2012 richtte men een Steunpunt Cultuur op als één van de derde generatie steunpunten. Als op 3 juli 2015 de administratieve en beleidsmatige context voor de steunpunten beleidsrelevant onderzoek wijzigde, gingen de bestaande wetenschappelijke steunpunten cultuur en media in 2016 op in het huidige Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie (KCM). Dit steunpunt wordt – samen met het JOP (Jeugdonderzoeksplatform) – uitsluitend gefinancierd vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media doch bleef geïnspireerd op het regelgevend kader voor steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek.

De hoofdpdracht van het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie is het uitvoeren van analyses op bestaande data met betrekking tot cultuur- en mediaparticipatie. Centraal hierin staat een nieuwe participatiesurvey over brede vrijetijdsparticipatie die in samenwerking met het Jeugdonderzoeksplatform (JOP) en het Onderzoeksplatform Sport wordt uitgevoerd. Het gaat om een grootschalige bevraging van een representatieve steekproef Vlamingen die evoluties in beeld wil brengen van de cultuur- en mediaparticipatie van de Vlaamse bevolking tussen 14 en 85 jaar. Ze moet antwoorden geven op vragen van het beleid, van veldactoren en van onderzoekers over veranderingen in de participatie van Vlamingen op het vlak van onder meer amateurkunstbeoefening, bezoek aan cultuur- en gemeenschapscentra, bibliotheekbezoek, bioscoopbezoek, concert- en festivalbezoek,

deelname aan het sociaal-culturele verenigingsleven, digitale cultuurparticipatie, erfgoedparticipatie, leesgedrag, museumbezoek en vrijwilligerswerk. De participatiesurvey is ook belangrijk om de opbouw en uitwerking van beleidsindicatoren te ondersteunen. Tevens moet de survey toelaten om evoluties in participatiecijfers te koppelen aan maatschappelijke, beleidsmatige en internationale evoluties.

In het meerjarenplan van het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie (2016 – 2022) was voorzien om zowel de analyses op de participatiesurveys van 2003-2004, 2009 en 2014 verder uit te diepen als om in 2019 een vervolgmeting te organiseren. De nieuwe survey was nodig om tijdsreeksen van langer dan 15 jaar op te kunnen stellen zodat de belangrijkste langere termijn evoluties m.b.t. cultuur en mediaparticipatie kunnen worden gemonitord. Het meerjarenplan voorzag dat ook het Jeugdonderzoeksplatform (JOP) betrokken werd bij de uitwerking van de participatiesurvey 2019. In de loop van 2018 bevestigde het Onderzoeksplatform Sport dat zij ook voor 2019 opnieuw wensten in te stappen in de participatiesurvey.

De afname van de face-to-face interviews voor de participatiesurvey van 2019 bleek achteraf bekeken heel wat voeten in de aarde te hebben. Vooreerst was er de interpretatie van de GDPR-wetgeving door het Rijksregister die het KCM niet toeliet om de participatiesurvey in 2019 af te nemen. Noodgedwongen werd de termijn van de beheersovereenkomst met het KCM daarom verlengd van 31 december 2020 tot 30 september 2022. Na intensief overleg met het Rijksregister in 2019, kon de afname van de interviews voor de participatiesurvey in januari 2020 eindelijk van start gaan. Halverwege maart 2020 moest men de interviews evenwel reeds stopzetten omwille van de coronamaatregelen die toen van kracht werden. De grootte en representativiteit van de tot dan afgenomen interviews lieten het KCM enkel toe om een aantal algemene vergelijkende trendanalyses met de vorige participatiesurveys uit te voeren. De afname van de overige interviews voor de participatiesurvey kon uiteindelijk in september 2021 opnieuw worden opgestart. Gezien de uitzonderlijke context, werd de vragenlijst aangepast aan de corona-situatie en kwam de focus van de analyses te liggen op de impact van een crisissituatie (corona) op participatiecijfers. Al vrij snel werden er echter opnieuw verstrengde coronamaatregelen van kracht waardoor de face-to-face interviews noodgedwongen nogmaals werden stopgezet. De betrachting is om de participatiesurvey ten laatste begin maart 2022 voor de laatste keer op te starten en dus nog een derde en laatste reeks interviews te realiseren. Op die manier verhoogt de representativiteit van de steekproef en worden meer gedetailleerde analyses mogelijk. Om zeker te kunnen zijn van een minimale valorisatie van de participatiesurvey werd de termijn van de beheersovereenkomst met het KCM nogmaals verlengd tot 31/12/2022.

2.5 EVALUATIE KENNISCENTRUM CULTUUR- EN MEDIAPARTICIPATIE EN OPRICHTING KENNISCENTRUM CULTUURONDERZOEK.

Met het einde van de beheersovereenkomst met het KCM in zicht werd de werking van het Kenniscentrum in de eerste helft van 2021 geëvalueerd. De evaluatie gaf aan dat het Kenniscentrum zeker een aantal belangrijke verdiensten heeft, zoals de wetenschappelijke kwaliteit van het geleverde onderzoek, de complementariteit qua expertise op het vlak van cultuur- en mediaparticipatie van de onderzoeksgroepen, de structurele (en constructieve) samenwerking met het departement, de participatiesurvey als een waardevolle longitudinale databron en de relevantie voor het beleid van het geleverde ad hoc onderzoek.

De evaluatie trok echter ook een aantal belangrijke kritische conclusies. Zo heeft de beperkte capaciteit van het KCM z'n weerslag op de gehele werking (opgenomen thema's, flexibiliteit, beleidsdoorwerking, valorisatie, ervaring onderzoekers ...). Verder komt de evaluatie tot de conclusie dat de beleidsinbedding en beleidsdoorwerking van het onderzoek van het KCM te gering is, dat de

afstemming en uitwisseling met de sectoren nog te weinig structureel is en dat een meer flexibele en diverse inzet van expertise binnen het KCM aangewezen is. Hoewel de evaluatie de waarde van de participatiesurvey als longitudinale databron duidelijk erkent, spreekt ze zich er ook kritisch over uit. De PaS legt volgens de evaluatie een te dominant beslag op zowel de inhoud als het budget van het KCM en creëert een te sterke afhankelijkheid van één actie. De gehanteerde methode van de participatiesurvey is ook niet kostenefficiënt en de relevantie voor praktijk en beleid van de PaS is op dit moment onduidelijk omdat de resultaten uitblijven. Iets dat ook duidelijk uit de evaluatie naar voren kwam, was dat de meerwaarde voor het mediabeleid van het KCM te beperkt is.

Uit de evaluatie kwamen ook een aantal belangrijke kansen voor de toekomst naar voren. Zo zou een nieuw Kenniscentrum een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de uitwerking van een meer wetenschappelijk onderzoeksbeleid van het departement. De in het vooruitzicht gestelde onderzoeksagenda beleidsrelevant cultuuronderzoek en het Onderzoekplatform Cultuur kunnen verder volgens de evaluatie een inhoudelijk kader bieden waarbinnen een duidelijkere, meer structurele rolverdeling kan afgesproken worden tussen de verschillende actoren met een onderzoekstaak en waarbinnen ook de afstemming op het niveau van onderzoeksopdrachten gebeurt. Een andere belangrijke opportuniteit waar een nieuw Kenniscentrum kan op inspelen zijn de grote hoeveelheden data bij cultuur- en mediaorganisaties die momenteel onvoldoende ingezet worden voor beleidsmatige doeleinden. Ook de combinatie van deze data met de data uit de participatiesurvey en andere onderzoeken biedt nieuwe mogelijkheden voor de toekomst.

Naar aanleiding van bovenstaande evaluatie lieten de ministers Jambon en Dalle weten dat het KCM onder zijn huidige vorm niet zal verdergezet worden en dat media en cultuur elk een apart traject zullen lopen. *Voor cultuur werd beslist om een open oproep te lanceren voor de oprichting van een nieuw Wetenschappelijk Kenniscentrum Cultuuronderzoek op 1 april 2023.*

3 OMSCHRIJVING VAN HET KENNISCENTRUM CULTUURONDERZOEK

3.1 BELEIDSRELEVANT CULTUURONDERZOEK

Het werkterrein en de expertise van het nieuwe Kenniscentrum is beleidsrelevant cultuuronderzoek. Onder beleidsrelevant cultuuronderzoek wordt verstaan: wetenschappelijk verantwoordbaar onderzoek waaruit conclusies volgen die potentieel relevant zijn voor het cultuurbeleid van de Vlaamse overheid en dat aansluit op de specifieke onderzoeks- en kennisnoden van de culturele deelsectoren en/of de cultuursector in z'n geheel. Deze omschrijving sluit aan bij de omschrijving van beleidsrelevant cultuuronderzoek die voor de agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek van het Onderzoekplatform Cultuur wordt gehanteerd.

Wetenschappelijk verantwoordbaar wil zeggen dat het onderzoeksproces en de resultaten beantwoorden aan een aantal minimale (kwaliteits)vereisten zoals objectiviteit, controleerbaarheid, in principe herhaalbaar en uitgevoerd volgens wetenschappelijk aanvaarde methodologieën. De bewaking van de onderzoekskwaliteit die hier impliciet mee samenhangt, heeft voor het nieuwe Kenniscentrum niet enkel betrekking op het eigen onderzoek, maar kan ook van toepassing zijn op beleidsrelevant cultuuronderzoek dat het departement, de sectorale steunpunten of andere betrokkenen (laten) uitvoeren.

Door als referentie voor beleidsrelevant onderzoek de potentiële beleidsrelevantie van de conclusies te nemen, wordt er geen vorm van cultuuronderzoek bij voorbaat uitgesloten: zowel fundamenteel wetenschappelijk onderzoek als praktijkgericht onderzoek kunnen beleidsrelevant zijn of worden, afhankelijk van de bevindingen en de wetenschappelijke onderbouwing ervan. Nochtans is het de bedoeling dat het nieuwe Kenniscentrum zich vooral richt op beleidsgericht onderzoek: wetenschappelijk verantwoordbaar onderzoek dat bedoeld is om de cyclus van het cultuurbeleid van de Vlaamse overheid te voeden en dat de visievorming, uitvoering, monitoring en/of evaluatie van dit beleid ondersteunt en versterkt. Beleidsrelevant cultuuronderzoek heeft dus een duidelijke focus die niet beperkt is tot enkel beleidsvoorbereidend onderzoek.

3.2 WETENSCHAPPELIJK PERSPECTIEF

Het uitgangspunt dat het werkterrein en de expertise van het nieuwe Kenniscentrum wetenschappelijk verantwoordbaar cultuuronderzoek is, heeft zijn weerslag op wie zich kandidaat kan stellen. De oproep richt zich dan ook in de eerste plaats tot de instellingen voor hoger onderwijs binnen de Vlaamse Gemeenschap die kunnen samenwerken met openbare onderzoeksinstellingen binnen en buiten de Vlaamse Gemeenschap. Voor deze kennisinstellingen is het meewerken aan het Kenniscentrum een uitdaging om hun wetenschappelijke expertise te valoriseren in beleidsrelevant onderzoek als onderdeel van hun wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening.

3.3 DOELSTELLINGEN VAN HET KENNISCENTRUM

Het nieuwe Kenniscentrum Cultuuronderzoek heeft als doel de culturele beleidsvoering van de Vlaamse overheid te ondersteunen en te versterken door het ontwikkelen, uitvoeren, adviseren, verzamelen, documenteren en ontsluiten van beleidsrelevant cultuuronderzoek.

Ontwikkelen en uitvoeren van een eigen programma beleidsrelevant cultuuronderzoek.

Het Kenniscentrum ontwikkelt een eigen onderzoeksprogramma dat past binnen de agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek die wordt opgemaakt en beheerd in de schoot van het

Onderzoeksplatform Cultuur. Dit programma heeft een perspectief op middellange termijn (5 jaar) met duidelijke onderzoeklijnen en concrete tussentijdse resultaten. Binnen de mogelijkheden van het budget wordt binnen het programma ook ruimte gemaakt voor experiment door het combineren van verschillende kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden.

Het programma wordt zo samengesteld dat tussentijdse bijstellingen en aanpassingen mogelijk zijn afhankelijk van inzichten die worden opgebouwd, vragen die zich stellen vanuit de maatschappelijke context of het cultuurbeleid, de beschikbare onderzoekscapaciteit, de vooropgestelde onderzoeklijnen en de expertise van het Kenniscentrum.

Het onderzoek van het Kenniscentrum balanceert enerzijds tussen onderzoek op langere en korte termijn. Richtinggevend heeft elk onderzoek dat door het Kenniscentrum wordt uitgevoerd een looptijd van gemiddeld 3 jaar. Anderzijds houdt het onderzoek van het nieuwe Kenniscentrum ook het midden tussen outputgerichte kennisproductie en meer fundamenteel wetenschappelijk onderzoek anderzijds. Naast wetenschappelijke kwaliteit, is de toetssteen is in dit verband steeds de relevantie van het onderzoek voor kennisnoden van het cultuurbeleid van de Vlaamse overheid en voor kennisnoden van de culturele deelsectoren en/of de cultuursector in z'n geheel. De inbedding van het onderzoek van het Kenniscentrum in de context van het cultuurbeleid is dan ook cruciaal.

Beleidsadvisering vanuit opgebouwde expertise.

Het Kenniscentrum heeft een dienstverlenende, adviserende rol: ten aanzien van het specifieke beleidsrelevant cultuuronderzoek van het Departement CJM en ten aanzien van beleidsrelevant cultuuronderzoek dat in samenhang met de agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek en de werking van het Onderzoeksplatform Cultuur wordt voorbereid en uitgevoerd.

De adviserende rol van het Kenniscentrum houdt ook in dat het Kenniscentrum gevraagd kan worden om korte antwoorden te geven op concrete en gerichte beleidsrelevante vragen. Het gaat om adviesvragen waarvan het antwoord binnen de verworven en/of verworven geachte expertise en kennis van het Kenniscentrum valt. Kortlopende ad hoc onderzoeksopdrachten worden bekeken binnen de mogelijkheden van het onderzoeksprogramma van het Kenniscentrum en vallen hier niet onder. Indien nodig en mogelijk, kunnen bijkomende opdrachten aan het Kenniscentrum worden toegewezen op basis van bijkomende financiering.

De dienstverlenende rol van het Kenniscentrum is beperkt: het is geenszins de bedoeling dat de taak van het Kenniscentrum herleid wordt tot een aaneenschakeling van antwoorden op ad hoc gestelde adviesvragen. De coördinator van het Kenniscentrum beheert deze vragen samen met de verantwoordelijke onderzoekskoördinator van het departement.

Verzamelen, documenteren en ontsluiten van beleidsrelevant cultuuronderzoek.

Het Kenniscentrum gaat actief aan de slag met het inventariseren, documenteren en samenbrengen van beleidsrelevante cultuuronderzoeken. De inventarisatie, documentatie en het samenbrengen van de beleidsrelevante cultuuronderzoeken moeten ook toelaten om na een periode van 4 jaar (in 2026) een eerste evaluatie te maken van het Kenniscentrum en de samenwerking voor beleidsrelevant cultuuronderzoek.

3.4 ALGEMENE ORGANISATIE.

Hieronder wordt kort geschetst hoe het Kenniscentrum kan georganiseerd worden. Het gaat om een richtinggevend voorstel waar de kandidaatstelling van kan afwijken op basis van een gemotiveerd tegenvoorstel.

3.4.1 Promotorschap van het Kenniscentrum.

Iedere onderzoeksinstelling (universiteit/hogeschool) van het Kenniscentrum duidt één of meerdere promotoren aan die aan het Kenniscentrum deelnemen namens de onderzoeksentiteit waarbinnen ze werken. De promotoren hebben de eindverantwoordelijkheid voor de voortgang, de kwaliteit en de beleidsrelevantie van de aan hun onderzoeksentiteit toegewezen onderzoeksactiviteiten en ook voor de onderzoekers die opdrachten voor het Kenniscentrum uitvoeren.

Het Kenniscentrum duidt één van de promotoren aan als promotor-coördinator. Indien het Kenniscentrum is samengesteld uit slechts één onderzoeksentiteit neemt bijgevolg de promotor ook de rol van promotor-coördinator op.

De promotor-coördinator is de formele vertegenwoordiger van het Kenniscentrum die – samen met de coördinator – ervoor instaat dat de activiteiten van het Kenniscentrum op een geplande en gecoördineerde manier verlopen. De promotor-coördinator heeft naar de Vlaamse overheid toe de rol van vertegenwoordiger en uniek aanspreekpunt van het Kenniscentrum.

- 1) De promotor-coördinator heeft de competenties en de bevoegdheden om het Kenniscentrum daadwerkelijk te sturen.
- 2) De promotor-coördinator is aanspreekbaar, voldoende gemandateerd en verantwoordelijk tegenover de Vlaamse overheid als opdrachtgever.
- 3) De persoon die de functie van promotor-coördinator opneemt, engageert zich in principe ervoor dit te doen voor de volledige termijn van het Kenniscentrum.
- 4) De persoon die de functie van promotor-coördinator opneemt, is een personeelslid van een deelnemende instelling voor hoger onderwijs.
- 5) De promotor-coördinator volgt het goede verloop van de interne en externe samenwerkingen op en stuurt bij waar nodig;
- 6) De promotor-coördinator staat in voor de wetenschappelijke kwaliteit en de beleidsrelevantie van de resultaten van het Kenniscentrum;

3.4.2 Het dagelijks bestuur

Het bestuur van het Kenniscentrum wordt opgedragen aan een dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur wordt belast met de volgende taken:

- 1) het vaststellen van een institutionele langetermijnstrategie;
- 2) de bewerkstelling van een structurele interactie tussen de onderzoekers en onderzoeksgroepen, over de betrokken instellingen heen;
- 3) de bewerkstelling van een structurele betrokkenheid van de onderzoeksgroepen bij de beslissingen op het vlak van:
 - a. het institutioneel concipiëren van het Kenniscentrum,
 - b. de inhoud van het georganiseerde wetenschappelijk onderzoek;

Het dagelijks bestuur bestaat uit de inhoudelijk verantwoordelijken.

Het dagelijks bestuur omvat daarenboven bijkomende medewerkers, en eventueel overige deskundigen. Deze bijkomende bestuursleden worden gecoöpteerd door de verantwoordelijken. Deze bijkomende bestuursleden worden aangesteld door middel van de samenwerkingsovereenkomst.

Het voorzitterschap van het dagelijks bestuur wordt waargenomen door de promotor-coördinator.

3.4.3 Coördinatie van het Kenniscentrum

Om de interne samenhang en de beleidsrelevantie van de werking van het Kenniscentrum mee te bewaken, om de verschillende vormen van samenwerking te coördineren en om de verbinding te maken met het cultuurbeleid, het Onderzoekspatform Cultuur en de deelsectoren, is het aangewezen

dat het Kenniscentrum een coördinator aanstelt. Het voorstel is om deze functie minstens 3/5de te laten opnemen door een senior post-doc onderzoeker.

De coördinator volgt het cultuurbeleid van de Vlaamse overheid van nabij op en is ook goed op de hoogte van het Europees cultuurbeleid. Hij of zij is het centraal aanspreekpunt voor het beleid en de administratie en staat onder meer in voor de organisatie van het intern overleg, de opvolging van het eigen onderzoek van het Kenniscentrum, de filtering en verdeling van adviesvragen, de voorbereiding van reflectie- en presentatiemomenten, de opvolging van en deelname aan het Onderzoeksplatform Cultuur, de voorbereiding van de stuurgroep, de coördinatie van de ontsluiting van beleidsrelevant onderzoek en de administratieve opvolging van het Kenniscentrum.

De taken van de coördinator worden in nauwe samenwerking met de promotor-coördinator en de onderzoekskoördinatie van het Departement CJM opgenomen.

3.4.4 Stuurgroep.

De stuurgroep is het forum waarop het strategische niveau en het onderzoeksniveau overleg plegen. De stuurgroep adviseert de minister bij de inhoudelijke aansturing van het Kenniscentrum. De stuurgroep staat het Kenniscentrum ook bij voor het oplossen van eventuele bestuurlijke problemen waar het Kenniscentrum mee te maken krijgt.

3.4.4.1 Bevoegdheden.

De stuurgroep oefent in het bijzonder volgende bevoegdheden uit :

- 1) de aansturing van het beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek binnen de beleidslijnen, als vermeld in het meerjarenprogramma;
- 2) de bewaking van het tijds kader, zoals vermeld in het meerjarenprogramma en het jaarplan;
- 3) de controle op de financiële uitvoering van het meerjarenprogramma en het jaarplan, inclusief de begroting;
- 4) de bewaking van de geïntegreerde werking tussen de verschillende entiteiten;
- 5) de voorbereiding van de evaluatie van de werking van het Kenniscentrum.

In het kader van deze bevoegdheden kan de stuurgroep alle aanbevelingen geven die hij nodig acht. Indien deze aanbevelingen niet of niet tijdig worden opgevolgd, meldt de stuurgroep dit aan de functioneel aansturende minister.

De stuurgroep is daarenboven belast met volgende adviesbevoegdheden, ten behoeve van de minister en/of de leidend ambtenaar van het Departement CJM:

- 1) de advisering over de ontwerpen van jaarplan, begroting en werkings- en activiteitenverslag;
- 2) de advisering over de aanpassingen aan het meerjarenplan;

3.4.4.2 Samenstelling.

De stuurgroep bestaat ten minste uit de volgende leden:

- 1) een vertegenwoordiger van de functioneel aansturende minister;
- 2) vertegenwoordigers van het beleidsveld cultuur;
- 3) de promotor-coördinator van het Kenniscentrum;
- 4) vertegenwoordigers van het dagelijks bestuur van het Kenniscentrum;
- 5) één vertegenwoordiger van de Strategische Adviesraad Cultuur (SARC), met raadgevende stem.

Elk lid, behalve deze bedoeld in de categorie 5, beschikt over één stem. Indien evenwel het aantal leden bedoeld in de categorieën 3 en 4 numeriek hoger is dan het aantal leden bedoeld in de categorieën 1 en 2, wordt hun gezamenlijk stemgewicht beperkt tot het gezamenlijk stemgewicht van de leden bedoeld in de categorieën 1 en 2.

3.4.4.3 Evenwicht in de samenstelling

De stuurgroep wordt evenwichtig samengesteld, dit betekent ten minste dat:

- 1) de numerieke verhoudingen tussen de vertegenwoordigers relevant en verantwoordbaar zijn, in het bijzonder de verhouding tussen het aantal vertegenwoordigers van het Kenniscentrum (als opdrachtnemer) en het aantal vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid (als opdrachtgever);
- 2) de stuurgroep zich als streefdoel stelt dat ten hoogste 2/3 van de leden van hetzelfde geslacht zijn;

3.4.4.4 De voorzitter

De stuurgroep wordt voorgezeten door een voorzitter die door de functioneel aansturende minister wordt aangeduid onder de leden die in punt 1 en 2 van de opsomming onder deel 3.4.4.2 Samenstelling van de stuurgroep vermeld worden.

3.4.4.5 De secretaris van de stuurgroep

De stuurgroep wordt bijgestaan door een secretaris, aangewezen door de voorzitter. De secretaris is niet stemgerechtigd. Hij oefent zijn werkzaamheden uit onder het gezag van de voorzitter van de stuurgroep.

3.4.5 Onderzoeksplatform Cultuur.

Het Onderzoeksplatform Cultuur is het inhoudelijk klankbord en forum voor het nieuwe Kenniscentrum. Tussentijdse en finale onderzoeksresultaten, voorbereidingen van onderzoeken, relevante onderzoeksresultaten van andere onderzoeksinstituten, de jaarplannen van het Kenniscentrum ... kunnen op het Onderzoeksplatform worden voorgesteld en besproken. Het onderzoeksplatform kan in dit verband adviezen formuleren voor de stuurgroep, de leidend ambtenaar en de functioneel bevoegde minister.

3.5 CONCRETISERING OPDRACHT.

De concrete opdracht van het Kenniscentrum bestaat uit de ontwikkeling van drie onderzoeklijnen en de actieve deelname aan het Onderzoeksplatform Cultuur. De kandidaat Kenniscentrum werkt in haar voorstel een haalbaar meerjarenprogramma uit dat aangeeft hoe ze – binnen het vooropgestelde maximumbudget - met elk onderdeel voor de komende vijf jaar concreet aan de slag wil gaan, welke aspecten ze juist wil en kan onderzoeken vanuit welke invalshoeken, welke de – tussentijdse en finale - vooropgestelde resultaten en valorisaties zijn, hoe de resultaten worden ontsloten en op welke manier het proces en de resultaten relevant zijn voor het cultuurbeleid en de cultuurwerkingen van de Vlaamse overheid. In haar voorstel van meerjarenprogramma geeft de kandidaat Kenniscentrum ook aan hoe ze haar opdracht zal inbedden in de beleidscontext. Het voorstel van planning voor het voorstel van nieuw Kenniscentrum houdt rekening met een evaluatietraject dat tegen eind 2025 moet uitgetekend zijn om in 2026 te lopen.

UITDIEPING PARTICIPATIESURVEY 2020 -2022 EN VOORBEREIDING NIEUWE ONLINE PARTICIPATIESURVEY DIE IN 2028 OF 2029 WORDT AFGENOMEN.

De situatie die zich naar aanleiding van de GDPR-wetgeving en corona voor de participatiesurvey van 2019 voordeed (zie context), heeft vragen doen rijzen over de participatiesurvey als bruikbaar instrument voor de praktijk en het beleid, over de plaats van de survey in het werking van een wetenschappelijk steunpunt en over de efficiëntie van face-to-face interviews in vergelijking met digitale mogelijkheden. Nochtans blijft de participatiesurvey overeind als (enige) relevante longitudinale databron voor het monitoren van (onder meer) cultuurparticipatie, zowel volgens de evaluatie van het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie als volgens het Onderzoeksplatform Cultuur. Verder zijn er de data die voor de participatiesurvey in 2020, 2021 en 2022 werden verzameld

die slechts zeer gedeeltelijk konden ontgonnen worden. Verschillende universiteiten sloegen tenslotte ondertussen ook de handen in elkaar om na te denken over een werkvorm en methode die toelaat om een representatief staal van de Belgische bevolking zowel online als offline te bevragen. Men spreekt van een vaste vragenlijst aan de hand waarvan via een zogeheten online probability platform bepaalde basisgegevens systematisch worden verzameld: economische situatie, samenstelling van het gezin, werksituatie, waarden/attitudes Daarnaast is het de bedoeling dat onderzoekers survey-ruimte kunnen kopen voor het verzamelen van meer specifieke data.

Met wat boven staat in het achterhoofd, ontwikkelt het Kenniscentrum een onderzoeklijn rond de participatiesurvey en cultuurparticipatie. Deze bestaat uit vier luiken:

1. afgebakende en gerichte verdiepende analyses op de laatste participatiesurvey voor het luik cultuurparticipatie. Welke richting deze analyses moeten uitgaan, wordt afgestemd met de betrokkenen van het cultuurbeleid en het Onderzoeksplatform Cultuur. De kandidaat Kenniscentrum doet een voorstel qua valorisatie van deze analyses.
2. evaluatie van de participatiesurvey als beleidsrelevant onderzoeksinstrument.
3. literatuuronderzoek dat in beeld brengt hoe cultuurparticipatie in andere Europese landen evolueert en hoe dit wordt gemeten.
4. op basis van 2 en 3: uitwerking van een beperkte testcase waaruit lessen getrokken kunnen worden voor het online afnemen van een nieuwe participatiesurvey.

De kandidaat Kenniscentrum doet een voorstel van hoe het deze onderzoeklijn gefaseerd wenst aan te pakken. Tegen de zomer van 2025 evalueert het Kenniscentrum het traject dat voor deze onderzoeklijn tot dan werd afgelegd en werkt het een plan uit voor het verderzetten ervan tot eind 2027. Tegen eind 2026 levert deze onderzoeklijn een uitgewerkt en onderbouwd voorstel aan (inclusief budget) voor een digitale meting van cultuurparticipatie in 2028 of 2029 die – zoveel mogelijk en waar nodig - aansluit bij de kern van de voorgaande participatiesurveys. Hierbij dient het Kenniscentrum ook de piste te onderzoeken waarbij de participatiesurvey wordt ondergebracht binnen de Vlaamse overheid zelf (zoals momenteel ook bij andere surveys reeds gebeurt). Dit voorstel wordt samen met het Onderzoeksplatform Cultuur en andere stakeholders uitgewerkt.

De inschatting is dat er voor deze onderzoeklijn op jaarbasis een minimale personeelsinzet nodig is van 0,5 VTE wetenschappelijk medewerker met enige ervaring. Het staat de kandidaat vrij om – binnen het vooropgestelde maximumbudget - de tijd en het profiel die hiervoor nodig zijn anders in te schatten.

CULTUURACTIVITEITEN EN HUN BEREIK.

Goed onderbouwde kennis over wie door welke cultuuractiviteiten (tentoonstellingen, voorstellingen, cultuureducatie, vormingen, culturele uitwisselingen, leesactiviteiten ...) op welke manier wordt bereikt, is essentieel voor het cultuurbeleid en voor de werking van culturele en socio-culturele organisaties. Ze moet ertoe bijdragen dat overheden, beleidsmakers en de betrokken (socio-)culturele organisaties meer en beter inzicht krijgen in het profiel van de mensen (publiek, leden, doelgroepen, bezoekers ...) die met de onderzochte cultuuractiviteiten bereikt worden en in de motieven en de beleving van wie aan specifieke cultuuractiviteiten deelneemt. Inzichten in cultuuractiviteiten en hun bereik moeten ook het cultuurbeleid en de betrokken (socio-)culturele organisaties helpen beter te beantwoorden aan de noden van de mensen die reeds worden bereikt en moet ook helpen bij het nadenken over effectieve strategieën om dit bereik te vergroten. Daarbij aansluitend kan deze kennis er toe bijdragen dat de communicatiestrategieën van (socio-)culturele organisaties verbeteren. Eveneens belangrijk voor de overheid, beleidsmakers en (socio-)culturele organisaties in dit verband is te weten hoe de betrokken organisaties en hun activiteiten zich positioneren ten opzichte van andere organisaties of van zichzelf op een ander moment in de tijd (benchmarking).

Om onderzoeksmogelijkheden op dit vlak verder te verkennen en te testen en om onderzoeken ook effectief uit te voeren, zet het Kenniscentrum het publieksonderzoek met musea verder dat door het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie in 2018 werd gestart. Dit museumspoor dient te worden afgestemd met andere initiatieven (bv. ICOM, Toerisme Vlaanderen, bezoekersregistratie ...) waarbij ook gekeken wordt naar mogelijkheden tot samenwerking. Samen met het Departement CJM, FARO, de musea en andere stakeholders gaat het Kenniscentrum met dit spoor ook op zoek naar de mogelijkheden tot verbreding van het onderzoekskader om relaties tussen musea en hun bereik in beeld te brengen: bezoekersregistraties, digitale metingen, participatieonderzoek, (project-)evaluatieonderzoek.... Het nieuwe Kenniscentrum zet van bij aanvang een tweede spoor uit voor het verkennen, testen en uitvoeren van onderzoek over het bereik van de activiteiten van een specifiek tweede (naast musea) cultureel domein (dans, theater, circus, muziek ...).

Voor de onderzoekslijn rond cultuuractiviteiten en hun bereik voert het Kenniscentrum samen met de betrokken (socio-)culturele organisaties metingen uit, ontwikkelt het (experimentele) kwalitatieve instrumenten met een domeinspecifieke en/of een meer transversale scope, schrijft het draaiboeken voor de ondersteuning van organisaties bij het meten of zichtbaar maken van hun bereik, stelt het data voor analyse centraal beschikbaar en voert het zelf meer complexe analyses op verzamelde data uit. Daarnaast onderzoekt het nieuwe Kenniscentrum hoe analyses van gegevens verzameld via bijvoorbeeld de UiTPAS, de MuseumPAS en registratiegegevens van bijvoorbeeld bibliotheken meer diepgaande inzichten kunnen bieden in het bereik van specifieke publieken en doelgroepen door bepaalde cultuuractiviteiten.

De kandidaat Kenniscentrum doet een voorstel van het cultureel domein, naast musea, waarvan ze het bereik eveneens in beeld wenst te brengen. Tegen de zomer van 2025 evalueert het Kenniscentrum het traject dat voor deze onderzoekslijn tot dan werd afgelegd en werkt het een plan uit voor het verderzetten ervan tot eind 2027. Dit kan willen zeggen dat onderzoek naar cultuuractiviteiten en hun bereik van een derde cultureel domein in het vooruitzicht wordt gesteld, dat er zal gekeken worden naar meer transversale onderzoeksmogelijkheden of dat er gekozen zal worden voor verdieping van wat al werd onderzocht. Ten laatste op 1 maart 2027 formuleert het Kenniscentrum in een rapport de visie die samen met het Onderzoeksplatform Cultuur en andere stakeholders werd opgebouwd over de mogelijkheden voor het cultuurbeleid en voor (socio-)culturele organisaties van onderzoek naar cultuuractiviteiten en hun bereik. In dit rapport doet het Kenniscentrum ook een voorstel om de gelopen onderzoekslijn voort te zetten na 2027.

De inschatting is dat er voor deze onderzoekslijn op jaarbasis een minimale personeelsinzet nodig is van 1 VTE wetenschappelijk medewerker met enige ervaring. Het staat de kandidaat vrij om – binnen het vooropgestelde maximumbudget - de tijd en het profiel die hiervoor nodig zijn anders in te schatten.

DE WAARDE VAN CULTUUR, MET FOCUS OP DE ECONOMISCHE, SOCIALE EN INTRINSIEKE WAARDE VAN CULTUUR.

Wat levert dat eigenlijk op, investeren in cultuur? Over het antwoord op deze vraag liggen de meningen vaak ver uit elkaar en worden stellingen ingenomen door voor- en tegenstanders van een actief cultuurbeleid die weinig onderbouwd zijn. In 2014 ging een multidisciplinaire ploeg van sociologen, economen en psychologen daarom de uitdaging aan om, in opdracht van het toenmalige Onderzoeksplatform Cultuur– een 15-tal actoren uit de kunsten, het erfgoedveld en de sociaal-culturele sector – en met de steun van het Departement Cultuur, Jeugd en Media, een onderzoek uit te voeren dat enige objectivering op dit vlak wenste te bereiken. Dit leverde een onderzoeksrapport op met de titel “De waarde van cultuur”.

Het onderzoek bracht enerzijds relatief meetbare aspecten van cultuur in beeld. Op basis van een inventaris van de resultaten van bestaand Vlaams en internationaal onderzoek gingen de onderzoekers in dit verband op zoek naar antwoorden op vragen zoals: Welke effecten van cultuur zijn recent wetenschappelijk bewezen? Hoe werkzaam is cultuur? Welke gewenste uitkomsten realiseren kunst en cultuur? ... Het onderzoek identificeerde vijf maatschappelijke domeinen waarbinnen cultuur volgens bestaand onderzoek bepaalde objectieve effecten en waarden genereert: 1) geestelijke vermogens en ontwikkeling, 2) geestelijke en fysieke gezondheid, 3) de ervaringswereld, 4) de economie en 5) het sociaal weefsel.

Anderzijds stelde het onderzoek ook de vooropgestelde oorzakelijke verbanden in vraag door te wijzen op de beperkingen van onderzoeken naar de effecten en de werkzaamheid van cultuur. De complexiteit die komt kijken bij maatschappelijke en persoonsgebonden effecten maakt bijvoorbeeld dat effecten vaak niet eenduidig toe te schrijven zijn aan één specifieke bron of sector. Daar komt bij dat effecten van cultuur veel breder zijn dan de effecten van de georganiseerde cultuur in deelsectoren zoals erfgoed, kunsten, sociaal-cultureel volwassenenwerk ... Maar ook deze georganiseerde cultuur genereert effecten die onmeetbaar en onverwacht zijn. Hoe meet je bijvoorbeeld zingeving, creativiteit, waardering, kwaliteit en maatschappelijke verbinding? Belangrijker nog: door effect en werkzaamheid enkel te toetsen aan de eis van meetbaarheid verdwijnt volgens het onderzoek mogelijks de essentie van cultuur uit beeld. De eigenheid van socialisatie en zingeving – als essentiële waarden en effecten van cultuur - bestaat er immers net in dat ze enkel in beeld gebracht kunnen worden door kunstenaars, leden, acteurs, bezoekers, participanten, doelgroepen, dansers, muzikanten, vrijwilligers, publieken ... zelf te laten spreken.

Voor de vooropgestelde onderzoekslijn “De waarde van cultuur” bouwt het Kenniscentrum voort op het onderzoek van 2014. Het begrippenkader, de benaderingswijze en de onderzoeksbevindingen worden kritisch in vraag gesteld, geactualiseerd en aangevuld vanuit eigen onderzoek. Het Kenniscentrum gaat in het bijzonder op zoek naar wetenschappelijke literatuur, relevant empirisch materiaal (inclusief cases) en ontwikkelt onderzoek om de waarde van cultuur op volgende drie maatschappelijke domeinen en hun onderlinge relaties in beeld te brengen:

1. de economische waarde van kunst en georganiseerde cultuur.

We weten dat kunst en georganiseerde cultuur voor directe en indirecte werkgelegenheid zorgen en een bepaalde economische omzet en activiteit vertegenwoordigen. Hoe groot deze impact is en welke economische multiplicatoreffecten investeringen in kunst en georganiseerde cultuur kunnen genereren, is nog maar zeer weinig onderzocht.

2. de sociale waarde van cultuur.

Actief of passief deelnemen aan georganiseerde cultuur, welbevinden en sociale cohesie zijn nauw met elkaar verweven, zo blijkt uit verschillende onderzoeken. Op welke manier zijn deze aspecten met elkaar verweven, welke nieuwe wetenschappelijke inzichten zijn er sinds 2014 tot stand gekomen en hoe kan het cultuurbeleid van de Vlaamse overheid hierin een meer actieve rol opnemen?

3. de intrinsieke waarde van cultuur.

Onderzoek heeft duidelijk aangetoond dat georganiseerde cultuur persoonlijke ervaringen oplevert die ons tot nadenken stemmen, die ons vermaken of ontspannen, die onze kijk op de wereld kunnen veranderen, die ons emotioneel raken en die we gebruiken om onze sociale identiteit aan op te hangen. Hoe hangen deze waarden samen met andere maatschappelijke waarden zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid tot ontmoeting, leren en creativiteit?

De kandidaat Kenniscentrum doet een voorstel van hoe het deze onderzoekslijn gefaseerd wenst aan te pakken. Tegen de zomer van 2025 evalueert het Kenniscentrum het traject dat voor deze

onderzoekslijn tot dan werd afgelegd en werkt het een plan uit voor het verderzetten ervan tot eind 2027. Ten laatste op 1 maart 2027 formuleert het Kenniscentrum in een rapport de visie die samen met het Onderzoeksplatform Cultuur en andere stakeholders werd opgebouwd over mogelijkheden voor het cultuurbeleid en voor (socio-)culturele organisaties van onderzoek naar de waarde van cultuur. In dit rapport doet het Kenniscentrum ook een voorstel om de gelopen onderzoekslijn voort te zetten na 2027.

De inschatting is dat er voor deze onderzoekslijn op jaarbasis een minimale personeelsinzet nodig is van 0,5 VTE wetenschappelijk medewerker met enige ervaring. Het staat de kandidaat vrij om – binnen het vooropgestelde maximumbudget - de tijd en het profiel die hiervoor nodig zijn anders in te schatten.

ACTIEVE DEELNAME AAN HET ONDERZOEKSPLATFORM CULTUUR.

Het nieuwe Kenniscentrum neemt een actieve rol op bij de verdere uitbouw van het Onderzoeksplatform Cultuur. Samen met het nieuwe Kenniscentrum wil de onderzoekscoördinatie van het Departement Cultuur, Jeugd en Media onderzoeken hoe dit platform een adviserende en coördinerende rol kan opnemen ten aanzien van:

- het breed bekend en beschikbaar maken van beleidsrelevante onderzoeken over cultuur;
- het uitwisselen van informatie over beleidsrelevant cultuuronderzoek;
- het tot stand laten komen van nieuwe ideeën voor beleidsrelevant cultuuronderzoek;
- het mogelijk maken van samenwerking voor beleidsrelevant cultuuronderzoek;
- het verder inhoud en uitvoering geven aan de agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek.

De scope die hierbij voor ogen genomen wordt, is alle beleidsrelevant cultuuronderzoek dat met publieke middelen van de Vlaamse overheid wordt gefinancierd.

Samen met het departement, het Onderzoeksplatform Cultuur en mogelijk andere betrokkenen, organiseert het Kenniscentrum in dit verband inhoudelijke reflectie- en werkmomenten over onderzoeksnoden, onderzoekskwaliteit, onderzoeksmethoden en de relevantie van onderzoeken. De onderzoekers van het Kenniscentrum zelf nemen ook actief deel aan deze reflectie- en werkmomenten. Binnen dezelfde constellatie van partijen onderzoekt het Kenniscentrum ook mogelijkheden om een eenvoudig internet-portaal te bouwen waar beleidsrelevante cultuuronderzoeken kunnen worden ontsloten. Het Kenniscentrum ontwikkelt een concept, maakt een inschatting van het budget dat nodig is, onderzoekt waar er synergiën mogelijk zijn, stippelt een implementatietraject uit... De implementatie zelf en het budget dat hiervoor nodig is, zijn de verantwoordelijkheid van het Departement CJM.

De inschatting is dat er voor deze onderdeel van de opdracht van het Kenniscentrum op jaarbasis een minimale personeelsinzet nodig is van 0,6 VTE post-doctorale onderzoeker-coördinator met ervaring. Het staat de kandidaat vrij om – binnen het vooropgestelde maximumbudget - de tijd en het profiel die hiervoor nodig zijn anders in te schatten.

3.6 INDICATIEF BUDGET

Het indicatief jaarbudget voor het Kenniscentrum Cultuuronderzoek is € 299.500. Omdat het Kenniscentrum in het tweede kwartaal van 2023 van start gaat, is het indicatief jaarbudget voor 2023 € 224.625 (pro-rata van 3/4de)

Met dit budget moet het Kenniscentrum instaan voor de uitbouw van haar vaste werking gericht op beleidsrelevant cultuuronderzoek.

3.7 INTERACTIE TUSSEN HET KENNISCENTRUM EN DE VLAAMSE OVERHEID

Het is belangrijk dat er door het Kenniscentrum in zijn relaties met andere actoren één duidelijk aanspreekpunt is dat het Kenniscentrum vertegenwoordigt naar de Vlaamse overheid in de rol van opdrachtgever toe. Het Kenniscentrum duidt daarom een promotor-coördinator aan (zie ook boven: algemene organisatie). De benoeming van deze promotor-coördinator, die een medewerker is van één van de deelnemende universiteiten of hogescholen, wordt in de beheersovereenkomst bevestigd.

Deze (promotor-)coördinator heeft de competenties en de bevoegdheden om het Kenniscentrum daadwerkelijk te sturen. De (promotor-)coördinator is aanspreekbaar, voldoende gemandateerd en verantwoordelijk tegenover de Vlaamse overheid als opdrachtgever. De persoon die de functie van (promotor-)coördinator opneemt, engageert zich ervoor dit in principe te doen voor de volledige erkenningstermijn van het Kenniscentrum.

Het Kenniscentrum zal moeten streven naar een goede en complementaire samenwerking met tal van overheidsinstanties en -domeinen, en het beleidsveld cultuur in het bijzonder.

De resultaten en verzamelde gegevens moeten ter beschikking worden gesteld van de functioneel aansturende minister. Alle gevalideerde resultaten, data, analyses en tools worden ter beschikking gesteld van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Wat intellectuele eigendomsrechten betreft, zullen de bepalingen verder worden gespecificeerd in de beheersovereenkomst, de samenwerkingsovereenkomst tussen de deelnemers en specifieke afspraken en akkoorden tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer. Een zo open mogelijke beschikbaarheid van de data en resultaten wordt beoogd, in lijn met internationale tendensen van open (toegang tot) wetenschap en open data.

3.8 INTERACTIE TUSSEN HET KENNISCENTRUM EN BETROKKEN INSTELLINGEN IN HET KADER VAN DE OPDRACHTEN MET BETREKKING TOT DE PARTICIPATIESURVEY

Het Kenniscentrum zal een specifieke samenwerking ontplooiën met het Jeugdonderzoeksplatform en eventuele andere partijen naar aanleiding van het uitdiepen van de resultaten van de Participatiesurvey 2020 -2022 en de voorbereiding van een nieuwe participatiesurvey.

3.9 INTERACTIE TUSSEN HET KENNISCENTRUM EN BELANGHEBBENDEN

Het is van belangrijk dat het Kenniscentrum in zijn relaties met andere actoren één duidelijk aanspreekpunt bepaalt dat het centrum vertegenwoordigt ten aanzien van derden.

Van het Kenniscentrum wordt verwacht dat het zich integreert in een netwerk van actoren met als doel de gegevensverzameling en –ontsluiting te bevorderen en onderzoekswerk flexibel te kunnen uitvoeren.

Belangrijk hierbij is dat er voldoende gecommuniceerd wordt met de beoogde doelgroep(en), met name doelgroepen die het draagvlak van het onderzoek voor het veld en het beleid kunnen versterken. Ook actoren zoals sectorale steunpunten, verenigingen, koepelorganisaties, federaties,... kunnen deel uitmaken van dit netwerk.

Het Kenniscentrum verbreedt ook het publiek begrip van de wetenschap door middel van bekendmaking van de onderzoeksresultaten en de onderzoeksactiviteiten, bijvoorbeeld maar zeker niet uitsluitend via de eigen website. Zo draagt het bij aan het publieke debat.

Het wordt als een meerwaarde beschouwd als de kandidaatstelling toelicht welke belanghebbenden, op welke manier en in welke fase(n) betrokken zullen worden bij de werking van het Kenniscentrum.

3.10 SAMENSTELLING VAN HET KENNISCENTRUM

a. Instellingen voor hoger onderwijs als basis

Het Kenniscentrum is een entiteit in de schoot van één of meerdere universiteiten en/of hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap. Indien er meerdere instellingen zijn, sluiten zij omtrent de organisatie van het Kenniscentrum een samenwerkingsovereenkomst³ af. De samenwerkingsovereenkomst regelt inzonderheid de financiële verantwoordelijkheden en de vertegenwoordigingsbevoegdheden aangaande de organisatie en de werking van het Kenniscentrum. Het Kenniscentrum is een entiteit buiten de Vlaamse overheid met functionele autonomie, met een eigen (financiële) verantwoordelijkheid maar zonder een eigen rechtspersoonlijkheid.

Het Kenniscentrum vormt ook een aparte entiteit binnen één of meerdere universiteiten of hogescholen, maar dient tegelijk de nodige afstemming met deze instellingen te verzekeren. Door middel van de inbedding van het Kenniscentrum in het academisch milieu wordt de wetenschappelijkheid van het beleidsrelevant onderzoek benadrukt, daarbij gebruik makend van de expertise en de kennis die reeds aanwezig is binnen de Vlaamse hogescholen en universiteiten.

Indien er meerdere instellingen voor hoger onderwijs aan het Kenniscentrum deelnemen, duiden zij onderling een coördinerende instelling aan, hierna de initiator genoemd. De aanduiding van deze initiator wordt in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen. De taken van de initiator omvatten onder meer: het ondertekenen van de beheersovereenkomst, het ontvangen van de volledige financiering van het Kenniscentrum en het op basis van de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst verdelen van de middelen aan de deelnemende instellingen. De samenwerkingsovereenkomst dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

b. Mogelijkheid tot structureel samenwerken

In het kader van het Kenniscentrum kunnen de universiteiten of hogescholen ook samenwerken met “partners” zoals één of meer instellingen voor hoger onderwijs buiten de Vlaamse Gemeenschap of met één of meer openbare onderzoeksinstellingen binnen of buiten de Vlaamse Gemeenschap. Deze structurele samenwerking wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Wanneer er al een samenwerkingsovereenkomst opgesteld wordt omdat er meerdere deelnemende instellingen zijn voor hoger onderwijs wordt de samenwerking met partners ook hierin geïntegreerd, zo niet, wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen de instelling voor hoger onderwijs en de partner(s).

³ Zoals bedoeld in artikel 95, §1, van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Het hoofddonderscheid tussen een instelling en een partner is dat de onder mogelijke partners genoemde entiteiten niet zelfstandig voor een Kenniscentrum kunnen kandideren, dat een partner niet kan worden aangeduid als initiator, dat de promotor-coördinator een medewerker moet zijn van de deelnemende universiteiten en/of hogescholen. Op financieel vlak wordt er geen overhead verrekend op de kosten van een partner.

c. Onderaanneming

Het Kenniscentrum kan zich voor het uitvoeren van specifieke ondersteunende of uitvoerende opdrachten laten bijstaan door een derde. Het Kenniscentrum kan evenwel geen volledige onderzoeksopdracht uitbesteden. De uitbestede opdracht moet een onderdeel vormen van onderzoek. De onderzoeksopzet, de analyse en het trekken van de conclusies dienen te gebeuren door een aan het Kenniscentrum deelnemende instelling. Voor het uitbesteden van het onderzoek is het Kenniscentrum onderhevig aan de overheidsopdrachtenregelgeving.

3.11 BEHEER VAN HET KENNISCENTRUM

Alhoewel het Kenniscentrum per definitie in één of meerdere hogescho(o)l(en) of universiteit(en) geïntegreerd is, dient het beschouwd te worden als een aparte entiteit. Van het Kenniscentrum wordt verwacht dat het eigen bedrijfsplan opmaakt waarin wordt aangegeven hoe het Kenniscentrum georganiseerd zal worden op onder meer de volgende domeinen:

- Algemeen management

Dit heeft onder meer betrekking op: algemene organisatieprincipes, eindverantwoordelijkheid, coördinatie tussen de verschillende instellingen en eventuele partners, gehanteerde managementinstrumenten, opvolgings- en rapporteringsmechanismen, ... Hierbij dient bijzondere aandacht besteed te worden aan de rol van de promotor-coördinator.

- HRM-beleid

Dit heeft onder meer betrekking op: de aansturing van personeel, personeelsplanning (garanties omtrent inzet van personeel, eventuele vervangingen, flexibiliteit), statuut van het ingezet personeel, ...

- Financieel beheer

Het Kenniscentrum wordt verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren. In het geval van een consortium dienen voor de verschillende deelnemende entiteiten afzonderlijke boekhoudingen te worden gevoerd.

Het Kenniscentrum kan een reserve opbouwen ten bedrage van een percentage van de jaarlijkse betoelaging. De reserve moet worden aangewend voor de goede werking en de activiteiten van het Kenniscentrum en kan opgebouwd worden voor de bekostiging van dataverzameling.

Dit heeft onder meer betrekking op: financieel plan, financiële bijdrage van de diverse partners, wijze waarop aparte boekhouding gevoerd wordt, financiële opvolging, ...

3.12 MIDDELEN VAN HET KENNISCENTRUM

a. Financiering door de Vlaamse overheid

De Vlaamse Regering zal in de loop van de volgende jaren voor de financiering van het Kenniscentrum jaarlijks een bedrag ter beschikking stellen ten bedrage van 299.500 EUR. Omdat het Kenniscentrum in het tweede kwartaal van 2023 van start gaat, is het indicatief jaarbudget voor 2023 € 224.625 (pro-rata van 3/4de). De bedragen gelden als indicatieve bedragen. De definitieve bedragen worden

vastgesteld op het ogenblik van het afsluiten van een beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Kenniscentrum.

b. Aanwending van de financiering

De financiering van het Kenniscentrum moet aangewend worden voor personeelskosten, werkingskosten, uitrustingskosten, onderaannemingskosten, centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten, die nodig zijn voor de uitvoering van de opdrachten van het Kenniscentrum. De subsidie is een maximaal beschikbaar bedrag. Het Kenniscentrum moet door middel van verantwoordingsstukken kunnen aantonen dat deze kosten effectief werden gemaakt. De middelen worden aangewend voor beleidsrelevant onderzoek op het vlak van cultuur.

c. Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten

De universiteiten en hogescholen die intekenen op deze oproep, mogen conform met de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 1993, centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten ("overhead") verrekenen voor een maximum van 10% op de gemaakte kosten. Er wordt geen overhead verrekend op de kosten die door de partners gemaakt worden.

d. Inbreng van eigen logistieke middelen

De inschrijver dient aan te geven welke middelen hij in de ruime zin zal inzetten voor de ondersteuning van de werking van het Kenniscentrum, alsmede de duur van deze inzet.

De inschrijver dient het Kenniscentrum te huisvesten in een omgeving die geschikt is voor deze activiteiten en die toelaat een duidelijke herkenbaarheid voor de gebruiker te hebben. Zij moeten tevens aangeven hoe zij dit zullen verwezenlijken.

Verdere voorstellen omtrent de inbreng van eigen logistieke middelen kunnen betrekking hebben op: hard- en software, communicatienetwerken...

4 ALGEMENE EN ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

4.1 SELECTIEPROCEDURE

4.1.1 Indiening en ontvankelijkheid

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media registreert alle ingediende kandidaatstellingen en controleert of de kandidaatstellingen voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria die als volgt worden omschreven:

- de vervaltermijn waarbinnen de aanvraag moet worden ingediend;
- het voldoen aan de bepalingen in de oproep over de manier van indienen;
- de indiening van de aanvraag door het bevoegde bestuursorgaan;
- de omschrijving van de nodige administratieve gegevens betreffende het Kenniscentrum;
- de omschrijving van de informatie die ten minste nodig is om een toetsing aan de selectiecriteria toe te laten;
- de omschrijving van de informatie die ten minste nodig is om de grootte van de benodigde vaste werkingsenveloppe te objectiveren en in te schatten;
- de toevoeging van een samenwerkingsovereenkomst indien meerdere instellingen deel uitmaken van het Kenniscentrum.

Aanvragen die op een of meerdere van de hierboven genoemde criteria niet in orde zijn, worden formeel onontvankelijk verklaard en uitgesloten van de verdere selectieprocedure. De indieners waarvan de aanvraag onontvankelijk werd verklaard, worden hiervan geïnformeerd in een aangetekend schrijven.

4.1.2 Beoordeling van de kandidatuur en selectiecriteria

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media bezorgt de ontvankelijke erkenningsaanvragen aan een panel, samengesteld uit (beleids)experten. Het panel toetst de erkenningsvragen aan de volgende selectiecriteria van beleidsrelevante, wetenschappelijke en bestuurlijke aard:

- de visie op beleidsrelevant cultuuronderzoek en op de opdracht, met onder meer de rol van het Kenniscentrum binnen de samenwerking met de minister, het Departement Cultuur, Jeugd en Media en het breder netwerk van onderzoekspartners;
- de manier waarop men het eigen onderzoekswerk in de beleidscontext wenst in te bedden en een duurzame relatie wil leggen met onderzoeksnoden van het cultuurbeleid en de culturele deelsectoren;
- de diversiteit van de wetenschappelijke disciplines die betrokken zijn bij het Kenniscentrum;
- de diversiteit van de voorgestelde methoden voor het uitvoeren van de onderzoeksopdrachten;
- de visie en aanpak met betrekking tot kwaliteitsbewaking van eigen onderzoek en dat van partners;
- de helderheid van hoe men de opdracht wenst uit te voeren (stappenplan);
- de reikwijdte, ambitie en haalbaarheid van het ingediende meerjarenprogramma in relatie tot timing, budget, capaciteit en expertise;

- de aanwezigheid van de expertise en ervaring die nodig zijn voor het uitvoeren van de opdrachten, o.a. het in het verleden gepresteerd beleidsrelevant onderzoekswerk;
- de wijze waarop men de resultaten van het Kenniscentrum wenst te valoriseren (incl. communicatie) zowel naar het beleid, belanghebbenden in de cultuursector en de wetenschappelijke wereld;
- de profielen van het voorgestelde onderzoeksteam;
- de voorgestelde taakverdeling tussen de entiteiten die er deel van uitmaken en de voorgestelde managementaanpak en de coördinatie en samenhang tussen de deelnemende onderzoeksgroepen;
- in geval er structureel wordt samengewerkt met partners, is de wijze waarop deze samenwerking wordt opgezet, aangestuurd en geïntegreerd in de werking van het Kenniscentrum, een belangrijk punt van evaluatie;

De toetsing aan de selectiecriteria gebeurt aan de hand van de schaal “onvoldoende, voldoende, goed, zeer goed”.

4.1.3 Afsluiten van de beheersovereenkomst

In overleg met het Kenniscentrum wordt een beheersovereenkomst met in het bijzonder, de bijhorende meerjarenplanning opgesteld. De beslissing tot subsidiering betekent immers niet dat het onderzoeksvoorstel automatisch als meerjarenplan wordt goedgekeurd.

Eenmaal beide partijen, de indieners van het geselecteerde voorstel voor het Kenniscentrum en de Vlaamse minister van Cultuur tot een akkoord gekomen zijn omtrent onder meer de financiering, het meerjarenprogramma, de wijze van samenwerking, de verspreiding van de resultaten en de kennisoverdracht en de manier waarop er geëvalueerd zal worden, wordt er een beheersovereenkomst afgesloten die ingaat op 1 april 2023 en loopt tot en met 31 december 2027. Deze beheersovereenkomst wordt ondertekend door de door de deelnemende instellingen aangeduide initiator en de Vlaamse minister van Cultuur.

4.2 BIJKOMENDE INLICHTINGEN

Bart Pluym
 Departement Cultuur, Jeugd en Media
 Arenberggebouw
 Arenbergstraat 9
 1000 Brussel
Bart.pluym@vlaanderen.be
 T +32 2 553 43 22
 GSM +32 498 81 30 45

5 MODALITEITEN VOOR DE KANDIDAATSTELLING

5.1 SAMENSTELLING VAN HET AANVRAAGDOSSIER

De aanvraag bestaat uit zes delen, die gebundeld moeten worden ingediend om beoordeeld te kunnen worden. Deze zes onderdelen vormen samen de kandidaatstelling. Het dossier wordt ingediend met verplichte gebruikmaking van het formulier in bijlage bij dit oproepdocument.

5.1.1 Deel 1: Standaard aanvraagformulier

Dit aanvraagformulier wordt ingevuld door de kandidaat of het consortium dat de aanvraag indient. Het moet worden opgesteld overeenkomstig het model in dit oproepdocument.

Deze aanvraag tot subsidiering moet worden ondertekend door een inhoudelijk verantwoordelijke per deelnemende entiteit binnen de instellingen voor hoger onderwijs of de partnerinstellingen. De personen die deze rol opnemen engageren zich dit te doen voor de volledige subsidietermijn van het Kenniscentrum.

Het aanvraagformulier moet eveneens ondertekend worden door de algemeen directeur, de rector, of leidinggevende van de betrokken instellingen voor hoger onderwijs en partners. Dit aanvraagformulier geeft duidelijk aan wie de verantwoordelijke(n) voor het Kenniscentrum is/zijn.

5.1.2 Deel 2: Samenstelling van het Kenniscentrum en de samenwerking binnen het consortium

Ingeval van een consortium moet bijkomende informatie duidelijk aangegeven worden:

- een verantwoording van de keuze voor een consortium,
- een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende entiteit alsook de wijze waarop de samenwerking plaatsvindt,
- een aanduiding van de verdeling van de middelen over de deelnemende entiteiten

De samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende partners dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

5.1.3 Deel 3: Meerjarenprogramma en begroting

Het meerjarenprogramma geeft een omschrijving van de programmatie en taken over de volledige duur van de erkenning (2023 t.e.m. 2027) en gaat hierbij uit van een betoelaging zoals aangegeven in de oproep.

In het **meerjarenprogramma** wordt duidelijk aangegeven:

- Welke de doelstellingen en beoogde resultaten van het Kenniscentrum zijn, en hoe deze doelstellingen inspelen op de opdracht zoals geformuleerd onder 3.3 en 3.5;
- De wijze waarop het programma zal worden geëvalueerd en bijgestuurd in functie van nieuwe behoeften en ontwikkelingen.
- Welke taken en onderzoeken het Kenniscentrum wenst uit te voeren m.b.t. de belangrijke deelopdrachten van het Kenniscentrum, zoals geformuleerd onder 3.5. Hierbij wordt telkens aangegeven hoe men dit wil aanpakken en in geval van onderzoek, welke wetenschappelijke methode(s)

wordt gehanteerd. Dit omvat zowel taken/opdrachten en onderwerpen die in het oproepdocument zijn opgenomen als taken/opdrachten en onderwerpen die door de aanvrager worden uitgewerkt.

- De wijze waarop de ontsluiting en valorisatie van de gegenereerde wetenschappelijke kennis zal worden georganiseerd.
- De wijze waarop de resultaten ter beschikking zullen worden gesteld van de (bevoegde) minister(s).
- De wijze waarop het Kenniscentrum het overleg met en de participatie van de Vlaamse overheid en andere betrokken actoren zal realiseren.
- De beschrijving van het systeem van kwaliteitsborging (algemene maatregelen om wetenschappelijke kwaliteit te garanderen).
- Een raming van de inzet van personeel over de verschillende taken en onderzoeken heen (met aanduiding van mandagen of FTE/jaar).

Het meerjarenprogramma omvat een **begroting**, voor elk jaar, van de besteding van de toegewezen middelen in een voldoende mate van detail. De begroting dient minstens volgende opdelingen in te houden:

- Een opdeling over de jaren heen in kostencategorieën, hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen:
 - Personeelskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie van het Kenniscentrum (indirect) en kosten die een direct verband houden met het onderzoek.
 - Werkingskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie en algemene werking van het Kenniscentrum (indirecte werkingskosten) en kosten die een direct verband houden met het onderzoek) – mogelijke onderdelen binnen deze tweedeling zijn: aankoop van informatie of documentatie, ICT-kosten⁴, reiskosten, kosten voor valorisatie van de onderzoeksresultaten, voor zover dit nu reeds in te schatten is.
 - Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten (overhead – zie punt 3.12)
 - Kosten voor onderaanneming (hierop wordt geen overhead verrekend)
- De middelen die door de Vlaamse overheid worden voorzien.
- Andere inkomsten buiten de financiering van de Vlaamse overheid (zoals n.a.v. het organiseren van congressen of het verkopen van publicaties)
- De jaarlijkse eindbalans die als reserve naar een volgend jaar wordt overgedragen. Dit om het verschil tussen de lineaire financiering van de Vlaamse overheid te compenseren tegenover de pieken en dalen van kosten in de werking van een Kenniscentrum.

Volgend **model** kan voor het overzicht worden gebruikt (een overzicht van de belangrijkste taken en opdrachten, en het overzicht van de opdeling tussen de deelnemers aan het consortium, kan met dit overzicht gecombineerd of apart vermeld worden):

Beschikbaar budget	Werkjaar 2023	Werkjaar 2024	Werkjaar 2025	Werkjaar 2026	Werkjaar 2027
Inkomst: Financiering Vlaamse Overheid [berekende waarde]	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

⁴ Een verschil tussen bv. directe en indirecte ICT-kosten is bv. kosten voor informaticamateriaal die algemeen door onderzoekers gebruikt kunnen worden (laptops, hardware, algemene softwarepakketten, ...) - zijnde indirect - tegenover kosten van specifieke programma's of hardware (vb. meettoestellen) voor een bepaald onderzoek en die nagenoeg enkel daarvoor gebruikt kunnen worden – zijnde directe kosten.

Wat valorisatie betreft, slaan indirecte kosten eerder op de algemene website van het Kenniscentrum of evenementen georganiseerd in het kader van het volledige onderzoekspakket van het Kenniscentrum. Directe valorisatiekosten betreffen eerder een publicatie of colloquium gelinkt aan één specifiek onderzoeksproject.

////////////////////////////////////
 //

Basisfinanciering					
Inkomst: Andere financiering of eigen inkomsten [berekende waarde]	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Omschrijving Bron 1]					
[Omschrijving Bron ..., per bron en rij aanvullen]					
Inkomst: Reserveoverdracht van jaar ervoor [berekende waarde]		€	€	€	€
		-	-	-	-
Totaal beschikbaar budget: [berekende waarde]	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Personeelskost	2023	2024	2025	2026	2027
Kost: Personeel, direct [Berekende waarde]	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Kost: Personeel, indirect	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Totaal kost personeel: [berekende waarde]	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Werkingskost	2023	2024	2025	2026	
Kost: Werking, direct [Berekende waarde]	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
Informatie en documentatie	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
ICT	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					

////////////////////////////////////
 //

Uitrusting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Reiskosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Valorisatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Kost: Werking, indirect	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Informatie en documentatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
ICT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Uitrusting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Reiskosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Valorisatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					

//////////////////////////////////////
 //

5.1.6 Deel 6: Overzicht van de logistieke en materiële inbreng

Dit overzicht omschrijft de logistieke en materiële inbreng, waaronder de huisvesting van het Kenniscentrum. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan:

- de mate waarin het Kenniscentrum een beroep kan doen op algemene diensten en faciliteiten van deelnemende entiteiten;
- mate waarin personeelsleden van de deelnemende entiteiten, van wie de personeelskost niet op het Kenniscentrum wordt verrekend (zoals personeelsleden van wetenschappelijke dienstverlening aan de gemeenschap reeds deel uitmaakt van hun opdracht), tijd zullen besteden aan het Kenniscentrum;
- de eigen logistieke en materiële inbreng van de deelnemende entiteiten.

5.2 TAALGEBRUIK IN DE KANDIDAATSTELLING

De diverse onderdelen van het aanvraagdossier dienen in het Nederlands te worden opgesteld.

5.3 INDIENING VAN DE KANDIDAATSTELLING

5.3.1 Aantal exemplaren en vorm

De kandidaten dienen de documenten via een elektronische versie van het dossier te bezorgen, waarbij de documenten in pdf-formaat zijn weergegeven. Elk onderdeel van het dossier moet in een apart pdf-bestand worden opgenomen, dat ook duidelijk in de bestandsnaam kan worden geïdentificeerd.

5.3.2 Wijze van verzending of indiening

De aanvraag tot subsidiering moet uiterlijk ingediend worden op **datum** op beide hieronder vermelde e-mailadressen:

bart.pluym@vlaanderen.be

eva.vanpassel@vlaanderen.be

Indiening kan enkel via elektronische weg op bovenstaande e-mailadressen.

///
//

6 FORMULIER VOOR HET OPSTELLEN VAN DE KANDIDAATSTELLING TOT ERKENNING ALS KENNISCENTRUM CULTUURONDERZOEK

Het dossier moet worden opgesteld in overeenstemming met het onderstaande formulier.

Deel 1: Aanvraagformulier tot erkenning en financiering als Kenniscentrum Cultuuronderzoek

De ondervermelde instelling(en),

Referentienummer van de instelling	Naam van de inschrijvende instelling	Adres van de inschrijvende instelling
1		
2		
(...)		

en in het bijzonder de hieronder vermelde entiteit(en) binnen deze instelling(en),

Instelling 1			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
1.1			
1.2.			
(...)			

Instelling (...)			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
(...).1			
(...).2.			
(...)			

dient bij deze een aanvraag in tot subsidiëring als Kenniscentrum Cultuuronderzoek

Hiervoor wordt structureel samengewerkt met de volgende partners:

////////////////////////////////////
//

BIJLAGEN

1. Conceptnota aan de Vlaamse Regering van 3 juli 2015.
2. Concept agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek.
3. Keuze thema's agenda beleidsrelevant cultuuronderzoek.
4. Onderzoeksagenda beleidsrelevant cultuuronderzoek: duiding thema's.
5. Presentatie Onderzoeksplatform Cultuur 11 december 2019.
6. Evaluatierapport Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie.
7. Nota kennisnoden beleidsrelevant cultuuronderzoek (in opmaak).
8. Kernpunten kennisnoden beleidsrelevant cultuuronderzoek (in opmaak).
9. Verslagen werkgroepen bijeenkomst onderzoeksplatform cultuur van 22/06
10. Verslag plenaire bespreking resultaten werkgroepen bijeenkomst onderzoeksplatform cultuur van 22/06 (in opmaak).

//

//